

Milí čtenáři,

I v letošní poměrně chladné zimě bylo na Šumavě pěkně horko. Navýsost odborné téma péče o náš největší národní park by se vyplatilo řešit s chladnou hlavou. Jenže místo toho nám to politici pěkně zavařili. Nemá asi cenu probírat všechny peripetie spojené s výběrovým řízením, jehož výsledky skončily na ministerstvu životního prostředí v kontejneru na tříděný odpad (alespoň doufám), nástupem nového ředitele, který považuje přírodu za nepřítele, nebo faktickým rozvrácením vědecké rady parku. Události by nás při měsíční periodicitě Ďáblíku stejně předběhly.

V celé dosti nepřehledné a pro laika i těžko pochopitelné diskusi mě zaujalo jedno pozoruhodné trestní oznámení. Podal ho Radomír Mrkva z Mendelovy univerzity, jinak též jeden z největších zastánců nového pana ředitele a zásahů proti kůrovci. Napadá v něm bývalé vedení národního parku, že nedokázalo ochránit ptáky, kvůli kterým byla vyhlášena v rámci sítě Natura 2000 Ptací oblast Šumava. Konkrétně má jít o datlika tříprstého, datla černého, kuliška nejmenšího a sýce rousného. V logice trestního oznámení můžeme lehce dovodit, že se zlotřilé vedení národního parku spojilo s několika šílenými vědci, aby na Šumavě vyhladilo datly a sovy. Potíž je v tom, že Česká společnost ornitologická, jejíž členové populace uvedených druhů dlouhodobě sledují, žádný jejich úbytek na Šumavě nezaznamenala. Profesor Mrkva se bohužel neopírá o žádnou studii, neboť není ornitologem a nemá k ní nasbíraná potřebná data. Jeho argumentace je založena na tom, že „opravdu stačí selský rozum, mít sluch a vidět“. Spiknutí proti šumavskému ptactvu musí být opravdu rozsáhlé, když se do něho zapojili i ornitologové.

Pozoruji se zájmem, že představitelé českého lesnictví se začínají brát za dutinové druhy živočichů. Donedávna byly doupné stromy z našich hospodářských lesů houfně odstraňovány. A s nimi i ptáci, brouci, netopyři a další ohrožení obyvatelé dutin. Holoseče a sterilní monokultury z módy stále ještě nevyšly, zatímco frézování pařezů a hluboká orba na pasekách se do ní právě dostává. Děje se tak i v přírodovědně nejzajímavějších územích naší země, např. v Biosférické rezervaci Dolní Morava. Bohužel jsem si zatím nevšiml, že by univerzitní lesníci nějak vehementně protestovali (čest výjimkám) nebo podávali trestní oznámení.

Ale dosti ironie. Česká lesnická věda poněkud zaspala dobu. Lukáš Čížek mluvil na posledním Zeleném čtvrtku (s příznačným názvem Zelené peklo) o tom, jak pánové vydávají „svoje samizdaty“ a na „mezinárodní“ konferenci k nám jezdí odborníci až ze Zvolena. Myšlenky ze západních lesnických škol jsou u nás považovány div ne za kacířské. Lidé, kteří dokážou publikovat v zahraničních časopisech nejsou dávání za vzor, ale spíše předvádění jako úlet.

A milovníky „zelené Šumavy“ asi zklamou, ale v blízké době se jí nedočkají. Ani Jan Stráský a všichni lesníci světa ji nezařídí. Lýkožrouta smrkového se vymýtí nepodaří, zato s šumavskými lesy to půjde o dost jednodušeji. I proto Calla podpořila Výzvu k záchraně Národního parku Šumava. Celé znění výzvy najdete v tomto Ďáblíku jako „otvírák“. Ačkoli většina ve výzvě uvedených bodů už dlouho nepatří mezi horké novinky, stávají se aktuálními právě v dnešní době. V době, kdy Jan Stráský tajně žádá ministra životního prostředí o bezprecedentní povolení kácet v prvních zónách nebo používat v národním parku pesticidy.

Jiří Rehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Výzva k záchraně Národního parku Šumava	str. 2
Úcta k předkům	str. 6
Může Fukušima ovlivnit modernizaci české energetiky?	str. 8-9
Extremisti	str. 12-13
Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo – Díl IV. Civilkář Pepa	str. 13-14
Pozvánky na akce	str. 16-19

Výzva k záchraně Národního parku Šumava

Národní parky chrání klenoty české přírody – v případě Šumavy je to pestrá mozaika rašelinišť a podmáčených smrčín, zbytky horských pralesů, ledovcová jezera. Žije zde naše poslední životaschopná populace tetřeva hlušce a domov tu mají i další ohrožená zvířata jako rys ostrovid, datlík tříprstý, puštitík bělavý, perlorodka říční, či vzácný motýl žluťásek borůvkový. V tajemných rašeliništích, ve tlejícím dřevě a v pralesních půdách dosud nezničených holosečemi, objevili vědci drobné živočichy a houby, které se nevyskytují nikde jinde na světě.

Hlavním posláním národního parku je zachovat na významné ploše nerušený vývoj přírody. Nejen proto, že jej vzácné druhy rostlin, živočichů a hub potřebují. Ale také proto, abychom my, lidé, viděli divadlo přírody v jeho nekonečných proměnách a poznali i porozuměli tomu, jak se mění v závislosti na změnách prostředí. Národní park právě proto – ku prospěchu místních obcí – obdivují miliony návštěvníků.

Udivilo nás, že jste jako ministr životního prostředí jmenoval ředitelem Národního parku Šumava člověka, který poslání parku nerespektuje: bývalého politika Jana Stráského, který opakovaně prohlašuje, že „příroda je nepřítel, a proto se musí proti ní bojovat“. Ale nejvíce nás znepokojují záměry, které Jan Stráský

oznámil. Proto Vás, pane ministře, vyzýváme, abyste při vědomí zodpovědnosti, kterou nesete, nepřipustil porušování českých zákonů i mezinárodních dohod a pravidel péče o národní parky. **Žádáme Vás, abyste neprodleně:**

- **Zajistil ochranu nedotčené přírody – tedy nepřipustil kácení a těžbu dřeva v území ponechaném přírodě ve stávajícím rozsahu 30 % plochy národního parku a vytvořil podmínky pro jeho postupné rozšiřování na více než polovinu rozlohy do roku 2030.**
- **Zajistil bezpodmínečnou ochranu vzácných druhů a lokalit evropského významu chráněných soustavou Natura 2000.**
- **Zabránil zastavení národního parku – tzn. neumožnil žádné převody pozemků v majetku státu na soukromé osoby a nepřipustil výstavbu ve volné krajině (mimo intravilány obcí).**
- **Nepřipustil použití pesticidů v lesích národního parku.**
- **Zajistil obnovení vědecké sekce Rady národního parku a respektování odborných názorů a principu předběžné opatrnosti při správě parku.**
- **Zachoval transparentní systém zadávání zakázek – tzv. minitendry a nedopustil vytunelování národního parku převodem práva hospodaření na obecně prospěšnou společnost.**

Žádáme Vás, abyste zastavil i další nevratné kroky ve využití chráněného území před přijetím zákona o Národním parku Šumava, který má pravidla péče upřesnit. Vyzýváme Vás, abyste zajistil otevřenou diskusi a umožnil rovnocennou účast na přípravě zákona vědcům, nevládním organizacím, obcím, krajům a zástupcům ministerstva. Bez široké shody všech těchto skupin nedovolte zákon předložit vládě.

Národní parky a rezervace patří k našemu kulturnímu a přírodnímu dědictví. Nedovolte v Národním parku Šumava necitlivé zásahy, které nebude možno vrátit. Divokou přírodu vytvořit neumíme, můžeme ji jenom chránit. Nenechejte přetavit zdejší šperky české přírody v zisky těžbařských společností a developerů.

Organizace:

Přátelé Šumavy, Zelený kruh, Koalice nevládních organizací pro Naturu 2000, Česká společnost ornitologická, ZO ČSOP Šumava, Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Hnutí DUHA, Arnika, A Rocha – křesťané v ochraně přírody, Občanské sdružení Ametyst, Plzeň, Děti Země, Společnost Vlídne vidiny, Prášily, Cestovní agentura Neuzil, NESEHNUTÍ, Rosa - společnost pro ekologické informace a aktivity, o.p.s., České Budějovice, Metropolitní region – Sdružení ochránců přírody, Ekologický institut Veronica,

Jihočeské matky, ZČHB Forest – CEGV Cassiopeia České Budějovice, Občanské sdružení Za Radouh krásnější, Centrum ochrany přírody ČSOP Kněžice, JARO Jaroměř, NT-NATURAM, Občanské sdružení Hájenka, Občanské sdružení HUTUR, Sagittaria - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy, ZO ČSOP Klíny, Český a Slovenský dopravní klub, Centrum pro dopravu a energetiku, Okrašlovací spolek Zdikovska

Odborníci:

Doc. RNDr. Jakub Hruška CSc., předseda bývalé vědecké sekce Rady NP Šumava

Prof. RNDr. Martin Braniš Ph.D., Ústav pro životní prostředí, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy Praha

Mgr. Anna Lepšová CSc., mykolog

Ing. Karel Matějka CSc., botanik, IDS

RNDr. Jan Šíma, Ph.D., Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita České Budějovice

RNDr. Mojmír Vlašín, zoolog

Ing. Václav Stránský, šéfredaktor časopisu Vodní hospodářství

Osobnosti:

Ing. Miroslav Krejča CSc., senátor, Česká strana sociálně demokratická

Ing. Viktor Paggio, poslanec Parlamentu ČR, Věci veřejné

Mgr. Jiří Guth, předseda jihočeské krajské organizace Strany zelených

Martin Marek, předseda Městské organizace Strany zelených v Plzni

PhDr. Vladimír Špidla, Česká strana sociálně demokratická

Táňa Fischerová, herečka

PhDr. Jiří Zemánek, historik umění

Mgr. Pavel Světlík, ekolog, kazatel Církev bratrské

Doc. PhDr. Vladimír Just CSc., vysokoškolský pedagog, literární a divadelní kritik

MgA. Olga Sommerová, filmová dokumentaristka a pedagožka

K této výzvě se lze připojit na www.sumavapro.cz .

Tisková zpráva odstoupivších členů vědecké sekce Rady NP Šumava

Ředitel NP Šumava se rozhodl rekonstruovat Radu parku způsobem, který zcela potlačí jakoukoli možnost uplatnit názory vědecké komunity na management NP Šumava. Ředitel se chystá navrhnout zrušení regionální a vědecké sekce Rady a deklaroval, že ze zamýšlených 45 míst v nové Radě ponechá pouze výraznou menšinu zástupců (8-9 členů) vědeckých institucí. V tomto uspořádání Rady vědci zcela ztratí vliv na projednávané důležité dokumenty, zejména na podobu plánu péče či zonace NP a ztratí zrušením sekcí i možnost vyslovit samostatné stanovisko sekce.

Současné kroky ředitele NP vedou směrem, kdy se postupně ztrácí smysl, pro který byl NP zřízen. Z Rady NPŠ odstupujeme, protože se nechceme podílet na rezignaci na moderní způsoby ochrany přírody, kterou se vývoj v NP pod vedením dr. Stráského začíná ubírat. Tímto ovšem nekončí náš vědecký zájem o ochranu a zachování tohoto celoevropsky významného území. O jeho ochranu se nadále hodláme zasazovat, ovšem z jiných pozic a jiným způsobem.

Doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc., Česká geologická služba

Doc. PaDr. Jan Farkač, CSc., Fakulta lesnická a dřevařská, Česká zemědělská univerzita

Doc. Ing. Tomáš Vrška, Ph.D., Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.

Doc. Ing. Miroslav Svoboda, Ph.D., Fakulta lesnická a dřevařská, Česká zemědělská univerzita

Prof. Ing. Hana Šantrůčková, CSc., Přírodovědecká fakulta, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích

Prof. RNDr. Karel Prach, CSc., Přírodovědecká fakulta, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
RNDr. František Pojer, Agentura ochrany přírody a krajiny
RNDr. Roman Fuchs, Ph.D., Přírodovědecká fakulta, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
PhDr. Ivan Rynda, Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova
Prof. Ing. Josef Fanta, emeritní profesor Univerzita Wageningen
Doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D., Právnická fakulta, Univerzita Karlova
Prof. Ing. Zdeněk Landa, CSc., Zemědělská fakulta, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
Doc. RNDr. Jaroslav Vrba, CSc., Přírodovědecká fakulta, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
Ing. Aleš Bezděk, Ph.D., Entomologický ústav, Biologické centrum Akademie věd ČR, v.v.i.
RNDr. Ladislav Havel
Prof. Miroslav Tetter, CSc. Vysoká škola evropských a regionálních studií, České Budějovice

Jak se žije na Vltavě

Hodně vody protéklo Vltavou a ještě více se napsalo o zákazech a špatných podmínkách pro místní podnikatele. Jsem jedním z nich. Pracuji jako průvodce převážně pro malé skupiny cizinců na Šumavě. Už dávno ale není pevnou součástí mého programu splouvání Vltavy ze Soumarského Mostu, stejně jako předem neslibuji Otavu z Rejštejna, záleží to na stavu vody a na počasí. Vždy musím mít připraven náhradní program. Když nenapadne v únoru sníh, také chodíme pěšky a stojí to za to.

Úsek ze Soumaráku do Pěkné není za běžného stavu hladiny vodácky náročný. Dalo by se říci nezajímavý, kdyby nebylo té krásné přírody okolo, kvůli které sem jezdíme! Dovedu však pochopit, že se zde dostává do střetu ochrana přírody před masovou turistikou se zájmy vodáků a půjčoven lodí. Proto je pro mne tato trasa něčím výjimečným, co nemůžu mít, kdy si vzpomenu.

Velké zklidnění na řece přineslo zavedení registračního systému při nižších stavech vody. Každou hodinu vyplulo jen 13 lodí, všichni si najednou užívali klidných dní a měli čas se rozhlédnout. Je to návrat k původní touze turisty, který vyráží do přírody, kde chce být nerušen.

Jak je to tedy s těmi zákazy, omezeními a likvidací podnikání? (Pominu-li přitom zcela, že z litery platných zákonů nejsou v národních parcích vodácké sporty povoleny vůbec a jedná se zde o výjimku, tedy nesystémové řešení!) Statistika uvádějí, kolik lodí každý rok plulo po Teplé Vltavě a jak počty drasticky klesají. Nejvíce lodí bylo v r. 2005 - 12.545 za sezonu. Nejméně v posledních dvou letech a to v r. 2009 - 4.410 lodí a v r. 2010 - 4.884 lodí. Nikde se však již nepíše, kolik lodí při omezeném režimu splout mohlo a jaké bylo ve skutečnosti využití.

Vezmeme-li v úvahu dny s povinnou registrací, tj. do výšky hladiny 61 cm, zjistíme, že jen v tomto režimu (2/5 sezony) mohlo splout 6.129 lodí (21 dní při hladině do 55 cm x 81 lodí a při hladině do 61 cm pak 41 dní x 108 lodí), splulo jich však jen 1.681 tj. 27%. Další 90 dní nebylo splouvání omezeno. Přestože maximální počet lodí v těchto dnech dosáhl maxima 116 lodí za den, celkově i ve dnech s dostatkem vody (3/5 sezony) využilo této výhody jen 3.203 lodí. Pravda, několik dní musíme odečíst, protože vody teklo tolik, až byla plavba nebezpečná, ale mnoho to na nepříznivé statistice nezmění.

Tato čísla vypovídají jednak o systematické negativní medializaci, jednak o absenci účinné reklamy se strany podnikatelů, kterou doplňuje

dokonce sama Správa NPS!. Velmi špatně se také projevila nekonstruktivní kritika se strany, i místně značně vzdálených, reprezentantů obecních samospráv.

A ještě jednu poznámku: příslušná studie EIA (vliv splouvání na životní prostředí) se v sociologické části intenzivně zabývala i případným zhoršením podnikatelského prostředí. Nikde však nezmiňuje sociální prostředí samotných vodáků, kteří na vyhrazeném odpočinkovém místě u železničního mostu vykonají svoji potřebu. V tom sajrajtu to opravdu nemají snadné! Není nás v té přírodě někdy opravdu už moc, nepřekážíme sami sobě a umíme se chovat?

Jak tedy dál? Stejně jako náhradní program je potřeba mít náhradní vybavení (kolo, inline-brusle, hůlky pro nordic-walking, k tomu přílby, chrániče, mapy...). Tady se zajisté otevírá pro "postižené" půjčovny značný prostor. Smíříme se tedy s tím, že vodácká turistika na horní Vltavě se již, díky vysokému počtu lodí, občas stává "tvrdou", naučíme se registrační systém lépe využívat a vezmeme na vědomí, že na Šumavě je nespočet dalších krásných partií. Je to tak málo a jsme tím opravdu ohroženi?

Jaroslav Neužil

Netunelujtesy.cz

Nová kampaň Hnutí DUHA a Oživení, která během jara mobilizuje tisíce turistů, houbařů i milovníků přírody, chce šéfy koaličních stran zaplavit emaily s požadavkem, aby ve vládě odmítli částečnou privatizaci státních Lesů ČR a zajistili zdravou péči o krajinu.

Profesor Bedřich Moldan a herec Petr Vacek s předsedou protikorupční organizace Oživení Tomášem Kramářem a Petrem Machálkem, ředitelem Hnutí DUHA, žádají v dnes publikovaném dopise tři předsedy, aby „učinili přítrž snahám proměnit státní lesy v pouhou továrnu na dřevo“. Poukazují přitom na plánovanou transformaci Lesů ČR v „lesní ČEZ“.

Čtyři signatáři dopisu připomínají rovněž:

- Kontroverzní obří tendry státních lesů, jež mají svěřit veškeré práce a dřevo na léta dopředu několika velkým firmám.
- Záměry nového ředitele národního parku na Šumavě, který chce pustit dřevorubce do míst doposud ponechaných jen divoké přírodě a turistům.

Na webu Netunelujtesy.cz se kdokoli může k dopisu připojit.

Státní podnik Lesy ČR pečuje o 16 % české krajiny, slouží milionům turistů a také obchoduje se dřevem. Ale ministr zemědělství Ivan Fuksa jej hodlá přeměnit na akciovou společnost a uvažuje, že několikaprocentní podíl rozprodá přes burzu. Dopis koaličním předsedům argumentuje, že správce veřejných lesů by se tak proměnil v polostátní komerční firmu na pěstování a prodej dřeva.

Profesor Bedřich Moldan, ředitel Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy a bývalý senátor, řekl: „České lesy jsou cenným přírodním bohatstvím, národním dědictvím nás všech. Nejsou jen zdrojem dřeva, ale chceme se potěšit výletem do lesa, pozorovat srnky či jeleny, obdivovat jejich přírodní bohatství či docela obyčejně sbírat houby. Proto je třeba se o ně starat s péčí dobrého hospodáře, která musí být jasně nadřazena pouhému komerčnímu využití.“

Petr Vacek, herec, řekl: „Naše lesy neohrožují jen megatendry v Lesích ČR. Děsí mě i počínání nového ředitele šumavského národního parku Jana Stráského. Kvůli jednomu diletantovi může naše země přijít o nevídané bohatství, které by mělo sloužit nám všem. Vědcům k poznání a nám ostatním k rekreaci. Jestli nechcete, aby se z parku národního stal lesopark, pomozte i vy!“

Tomáš Kramář, předseda protikorupční organizace Oživení, řekl: „Státní lesy jsou národním majetkem, jehož hodnota je nevyčíslitelná, neboť nejsou jen ‚továrnou na dřevo‘. Současná vláda však chce na dlouhá léta svěřit péči o naše lesy těžařským společnostem, kterým jde v první řadě o zisk. A to navíc takovým způsobem, že firmy budou – v pozici státem najatého hospodáře – o stromy pečovat, kácet je a následně prodávat samy sobě. Stát bude pouze informován o tom, kolik čeho se pokácelo, a dostane zapláceno. Jelikož příležitost dělá zloděje, nastane tunelování lesů. Rychle se kácí strom, zatímco pomalu roste les, proto je potřeba záměr vlády zastavit.“

Petr Machálek, ředitel Hnutí DUHA, řekl: „Ministři plánují proměnit státní lesy v pouhou továrnu na dřevo. Nejvíce na tom vydělají kmotři s politickými konexemi, kteří jsou napojeni na velké dřevařské firmy. Částečná privatizace by proměnila Lesy ČR v ‚lesní ČEZ‘, polostátní komerční firmu na pěstování a prodej dřeva. Lesy však mají sloužit nám všem. Utvářejí českou krajinu a chodí do nich miliony turistů. K dopisu se může připojit každý na webu Netunelujtesy.cz.“

Tisková zpráva Oživení a Hnutí DUHA

Úcta k předkům

Ve čtvrtek 17. března pořádala Calla dvě akce, které spolu tématicky volně souvisely. Nejprve celodenní seminář „Stromy a hmyz“ o ochraně hmyzu vázaného na staré stromy a mrtvé dřevo, večer pak Zelený čtvrtek s názvem „Zelené peklo“ o hospodaření v našich lesích ve vztahu k ochraně přírody.

Na semináři se mluvilo především o nelesní zeleni, která se ovšem (pro mnoho lidí asi překvapivě) stává útočištěm ohrožených lesních druhů hmyzu v naší krajině. Souvisí to především se stavem našich lesů, tedy i s výše zmíněným „Zeleným peklem“. Protože naše lesy vypadají tak, jak vypadají, lesním broukům se v nich nedaří. Stejnověké monokultury, do kterých málem nepronikne denní světlo, nevyhovují druhům, které potřebují osluněný kmen. Stromy a s dutinami jsou jako nemocné odstraňovány. Než se alespoň některé stromy dostanou do veteránského věku, kdy začnou být právě pro ohrožené druhy zajímavé, přijde obmýtí. Všechno pak na řadě míst korunuje módní vyfrézování pařezů, jinak též rozšmelcování larev celoevropsky chráněných roháčů na kaši.

Na Zeleném čtvrtku mluvil Lukáš Čížek z Entomologického ústavu AV ČR také o tom, že čeští lesníci zapoměli během socialistické éry na všechny ostatní způsoby péče o les, než je pasečné hospodaření. A tato zvláštní oborová amnézie dosud trvá, mimo jiné i kvůli tristnímu stavu našeho lesnického školství. Pokud navíc paseky vypadají jako oraniště, jde samozřejmě jejich biologická rozmanitost do háje a dost možná ještě dál. Tradiční způsoby, z nichž mnohé se dodnes uplatňují v okolních zemích a jejich pozůstatky najdeme i u nás, v podstatě přestaly existovat a s některými z nich jsou dnes dokonce i legislativní problémy. Zmizely střední lesy a pařeziny, lesní pastva je považována za přežitek.

O tradicích a úctě k práci našich předků mluvil také na semináři Jakub Horák z Výzkumného ústavu pro krajinu a okrasné zahradnictví a občanského sdružení Lesák. To když chválil péči občanů východočeské obce Prachovice o alej hlavatých stromů. Ukázal však také fotografie alejí, kde tradiční péče přestala, větve přerůstají a stromy začínají být nebezpečné. Ořezávání stromů „na babku“ patřilo neodmyslitelně k naší krajině, jak dosvědčují i obrázky Josefa Lady. Jednak mělo ekonomický význam, protože ořezané větve sloužily jako palivo, jednak jako vedlejší efekt urychlovaly ve stromech tvorbu dutin, ve kterých přežívaly dnes již vymírající druhy. Stromořadí hlavatých vrb, topolů či lip tak tvořila síť biokoridorů, kterými mohli migrovat i tak extrémně nepohybliví

brouci, jako je páchník hnědý (slovy Lukáše Čížka se „s tím tlustým zadečkem v dnešním hustém lese za letu umlátí o větve“).

Ono to vlastně neplatí jen o těch dřevních broucích. Zásadním problémem dnešní ochrany přírody není totiž na většině území státu hospodaření člověka, ale jeho absence. Lidé se stěhují z venkova do měst a kulturní krajina pustne, protože se o ni nemá kdo starat. Louky se nesečou, pastviny nespásají, polní cesty neprošlapávají, aleje a sady neobnovují a se zánikem těchto stanovišť mizí i živočišné a rostlinné. Namísto jemnozrné mozaiky drobných stanovišť se naše okolí unifikuje do velkých celků, které vypadají dosti podobně a hostí omezené spektrum přizpůsobivých organismů. Pro ohrožené (ale stále častěji i dříve běžné) druhy se tak stává jedinou nadějí simulace těchto tradičních forem hospodaření, např. při managementu chráněných území nebo dobrovolnických brigádách. Co by dnes asi maloval Josef Lada?

Jiří Řehounek

Bivakování v CHKO? Povoleno!

Kauza žádosti místopředsedy Děti Země Martina Hyt'hy o povolení výjimky ze zákona o ochraně přírody a krajiny, aby mohl legálně „bivakovat“ v chráněných územích, nabírá zcela nový směr. Aktivistovi vláda nejprve výjimku nepovolila, soud ale zákaz zrušil a potvrdil, že vláda rozhodla nezákonně. Správy chráněných území teď řízení zastavují – spaní v chráněných oblastech je totiž legální a bylo zbytečné i žádat o výjimku.

„Považuji to za velké vítězství pro všechny milovníky přírody, neboť pouhým přespáním v chráněné

krajinné oblasti téměř nelze způsobit škodu. Na rozdíl od pořádání motocyklových závodů nebo výstavby dálnic, což některé vydané výjimky umožňují,“ komentuje poslední vývoj kauzy Martin Hyťha, který podal demonstrativní žádost o udělení výjimky již před více než třemi lety. „Je nanejvýš absurdní, že vláda původně spaní v chráněných územích nezákonně zakázala, i když na něj není výjimka vůbec potřeba,“ dodává Hyťha.

Činností, na kterou je v chráněných oblastech podle zákona zapotřebí výjimka, je táboření. Spaní pod širákem ale dle výkladu státních úředníků není tábořením ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, pro které by bylo potřeba požádat o výjimku.

„Velká část veřejnosti se ale zřejmě domnívá, že i bivakováním bez stanu se v chráněných krajinných oblastech vystavují riziku pokuty. Teď už víme, že to není pravda,“ shrnuje nakonec Hyťha, který už se brzy chystá legální bivakování vyzkoušet.

Tisková zpráva Děti Země

Torza jsou krásná II.

Také v dubnovém Ďáblíku pokračujeme ve zveřejňování nejlepších fotografií ze soutěže „Torza jsou krásná!“, kterou Calla vyhlásila vloni na podzim. Tentokrát jsou na řadě snímky, kterým porota udělila čestná uznání.

Jiří Řehounek

Barbora Čepelová – Bílé Karpaty

Čestmír Černošek – Mohykáni

Jan Kondziolka - Světelný smog

Petr Tomáš - Útok

Renata Lodzinová

Může Fukušima ovlivnit modernizaci české energetiky?

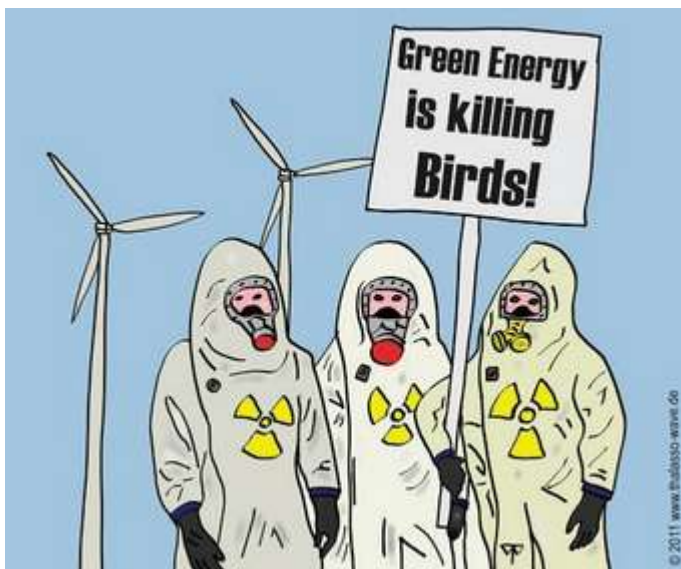
Jaderná energetika je mnohými svými propagátory vydávána za nejlepší možné řešení energetických potřeb světa. Nukleární průmysl přesvědčuje zejména sám sebe o „renesanci“ tohoto odvětví. Nynější vládnoucí elity v České republice pak nepochybují, že je to právě stavba nových reaktorů, které nám mají zabezpečit dostatek energie ve 21. století. Vydrží ale tahle víra po těžké havárii hned tří reaktorů a jednoho bazénu s vyhořelým palivem v japonské Fukušimě?

Vždy po velkých nukleárních haváriích, ať už to byl Three Mile Island nebo Černobyl, ztratila jaderná energetika na dlouho podporu veřejnosti a atomový průmysl dech. Události ve Fukušimě ještě ani po několika týdnech bohužel nejsou u konce, avšak již nyní je zřejmé, že budou mít obdobný dopad. Vkrádá se ale pochybnost, jestli i v České republice. V Evropě patříme k zemím s největší důvěrou v energii štěpení jádra a v další technologie, u nichž jiné národy preferují více opatrnosti. Přestože podle reakcí našich politiků, mainstreamových médií, blogerů či internetových anket se zdá, že slepou důvěrou Čechů ve spasení atomem nemůže nic otřást, je brzy na pesimismus.

Co je jadernému průmyslu po celém světě společné, to je bytostná nekritická sebedůvěra v řešení, které prosazuje. „Jó Černobyl, to byl sovětský šlendrián, ale nám, nám se nic takového stát nemůže.“ Vše je krásně propočteno, doloženo, pravděpodobnosti, jištění A pak přijde šéf, který rozhodne, že reaktor, tu kasičku na peníze, přeci během oprav zabezpečovacího zařízení nebudeme odstavovat. Jako tuhle v létě roku

Zelená energie zabíjí ptáky!

scénáře a příčiny, se kterými se nepočítalo. Dochází k nim sice s velmi malou pravděpodobností, zato však mohou mít potenciálně ohromné dopady. Což si konečně uvědomuje i ČEZ, když si nechal zákonem omezit odpovědnost za případné jaderné škody jen do výše 8 miliard korun.

V české energetice dojde v nejbližších letech k řadě klíčových rozhodnutí, která předurčí její podobu na desítky let do budoucna. Stavba dalších reaktorů za stovky miliard korun, obnova a rozšíření elektroenergetické sítě v designu vhodném pro velké elektrárny za více než padesát miliard, potlačování obnovitelných zdrojů energie, to vše hrozí „zabetonováním“ energetiky v její překonané podobě a posílením závislosti českého spotřebitele na ČEZu a jeho souputcích.

Debata o oprávněnosti provozovat atomové reaktory nám dává šanci obhájit opodstatněnost alternativních scénářů, které umožní budovat energetiku skutečně čistou a bezpečnou. Tedy bez jaderných elektráren.

Edvard Sequens, psáno pro Deník referendum

Zrušení veřejné kontroly usnadní korupci

Ekologické organizace varují před návrhem ČEZu, a.s. na faktické vyloučení veřejnosti z posuzování dopadů velkých projektů na životní prostředí. Zároveň vyzývají ministra životního prostředí, aby přehodnotil svůj záměr vyloučit občany z rozhodování o jejich okolí. Vyřazení veřejné kontroly by poprvé v historii České republiky zásadně omezilo občanská práva a významně usnadnilo korupci.

Poslanci právě projednávají návrh, který zkracuje a zjednodušuje povolování velkých elektráren či přehrad. Návrh tak naprosto nesystémově rozšiřuje skupinu „privilegovaných“ projektů, které přestože patří mezi největší a neproblematičtější, budou mít nestandardně omezený prostor pro vyjádření orgánů veřejné správy i veřejnosti. „Například na dokumentaci EIA pro Plavební stupeň Děčín odeslalo připomínky 88 jednotlivých občanů a 22 nevládních neziskových organizací. Znamená to jedno - veřejnost má o velké a zásadní stavby zájem a využívá možnost vyjádřit svůj názor. Brát lidem možnost podílet se na rozhodování je nedemokratický krok zpátky.“, říká Jana Vitnerová z organizace Arnika.

Poslanci budou hlasovat také o návrhu společnosti ČEZ, který by do sloučeného řízení zahrnul dokonce i posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Tím by ale tento proces zcela ztratil smysl. „Pokud by měla být schválena novela zákona, na níž spolupracoval ČEZ a další energetické firmy, budou zásadně omezena práva obcí a vlastníků pozemků, nad nimiž se poklenou stožáry s dráty elektrického vedení z Temelína, Prunéřova a dalších elektráren. Ve zjednodušeném a zkráceném řízení by pak byly schvalovány dokonce i nové atomové reaktory a další velké elektrárny.“, upozorňuje Edvard Sequens z organizace Calla. V důsledku schválení takového návrhu hrozí České republice sankce ze strany EU.

Dokonce i ministr životního prostředí Tomáš Chalupa, mezi jehož úkoly patří chránit široký prostor pro vyjádření občanů, nově navrhuje omezení těchto práv. Meziresortní komise za účasti jeho ministerstva připravuje konkrétní podobu návrhu, která počítá s úplným vyřazením veřejnosti ze stavebních řízení.

Vzhledem k nedokonalosti českého administrativního i soudního systému by tato změna fakticky vedla k naprosto neefektivní účasti veřejnosti – hlas občanů by mohl být úplně ignorován. Nevládní organizace proto Tomáše Chalupu písemně vyzvaly, aby svůj ohlášený záměr přehodnotil. Celý dopis zde: <http://www.ucastverejnosti.cz/dokumenty/dopis-chalupa-ekoaudit-final.pdf>

Senátní novela i Chalupův návrh v konečném důsledku zásadně omezují občanská práva, ruší veřejnou kontrolu a uvolňují další prostor pro korupci a předražování veřejných zakázek. Ani jeden z nich přitom vůbec neřeší hlavní příčinu prodlužování přípravy staveb – příliš roztržitý a komplikovaný systém povolování, chyby v rozhodování úřadů, absenci služebního zákona a pomalost soudních procesů.

*Společná tisková zpráva: Arnika, Calla, Děti Země,
Nezávislé sociálně ekologické hnutí – NESEHNUTÍ a Zelený kruh*

Město České Budějovice, doprava vůle občanů

Přestože je otázka dopravy Českých Budějovic klíčový problém, město nadále prosazuje pouze rigidní a krátkozraká řešení. Příkladem je stavební povolení pro dopravní propojení v úseku Nerudova – Pražská, kde má vzniknout nová křižovatka. Na velmi krátkém úseku Pražské třídy tak budou již tři.

Nová silnice je navržena jako obslužná komunikace. V její těsné blízkosti, v dosud klidné čtvrti, se nachází základní a mateřská škola. Vytvořením dopravní zkratky, kterou si řidiči budou zkracovat cestu v zácpách, se zde zhorší bezpečnost, prostředí i kvalita bydlení. Dopravní úřad přesto tvrdí, že komunikaci budou využívat především místní. Ti však chystají petici, propojení v podobě, jakou město překládá, nechťejí.

Dopravní propojení ulic by přitom mohlo být naopak dokonce přínosem. Stačilo by pozměnit parametry, například namísto obslužné komunikace zařadit úsek Nerudovy do tzv. obytné zóny. Pro to však není vůle, Calla tedy podala odvolání.

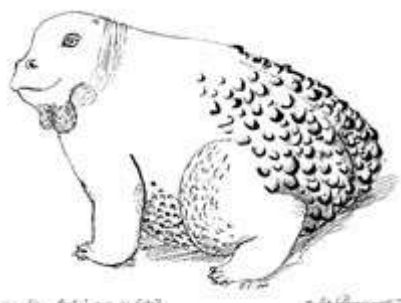
Město nespolupracuje s externími dopravními experty ani nesleduje trendy v řešení dopravy v zahraničí. Bezhlavé, nekoncepční rozměňování dopravy ve městě je přitom pro Budějovice typické. Vyhlášenou kauzou je například Modrý most, kde by zase stačilo upravit automobilový provoz jednosměrně. Po úspěšné kasační stížnosti sdružení Modrý most musel stavební povolení pro otevření automobilové dopravy zrušit a zahájit řízení o odstranění stavby, konkrétně terénních úprav, které proběhly pouze skrze stavební řízení. Územní řízení o změně využití území přitom neproběhlo vůbec. Vzhledem k praxi stavebních úřadů, které vyžadují územní řízení často až pro stavební malichernosti, je to přímo neuvěřitelné.

Podobných změn plánuje město ještě mnoho. Například propojení Kostelní ulice s Pražskou, Litvínovickou ulicí přemostěním přes L. B. Schneidera na Lidickou, nebo už známé přemostění přes Vltavu z ulice Trojická. U všech lze očekávat převládající negativní dopad, pokud budou řešeny obdobně jako dosud – tedy pouze jako průjezdy tranzitu bez ohledu na obyvatele města.

V neposlední řadě zůstává otázkou, nakolik se investice do těchto neudržitelných záměrů prodraží. Pro zajímavost, na malém kruhovém objezdu (předpřípravným pro spojení ulice Trojické s městským okruhem) lze napočítat 40 dopravních značek.

Pavla Matějková

Hledají se kandidáti na Ropáka a Zelenou perlu

Děti Země Brno vyhlašují 19. ročník ankety o anti ekologický čin Ropák roku a 16. ročník ankety o anti ekologický výrok Zelená perla roku. Kandidáty může do 11. dubna 2011 na jejich adresu či e-mail dz.brno@ecn.cz posílat kdokoli, pokud uvede jejich jména a důvod navržení, resp. citaci výroku.

Formuláře pro vyplnění jsou i na <http://www.detizeme.cz/ropak>. Ropákem 2009 se stal ministr průmyslu a obchodu Vladimír Tošovský, Zelenou perlu získal náměstek ústecké hejtmanky Pavel Kouda za výrok: „Prostě jsem pro prolomení limitů, aby se ta kultura tady trošičku zvedla.“. Výsledky obou anket budou zveřejněny 29.

dubna v 11 hodin na tiskové konferenci v Brně.

„V tuto chvíli ještě nelze jasně říci, kdo je horkým kandidátem na Ropáka, protože nominace stále ještě shromažďujeme, nicméně nyní se nám hromadí nominace na tento rok na předsedu Národního parku Jana

Stráského za jeho snahu udělat z parku místo pro těžbu dřeva a masivní rozvoj tvrdého turismu,“ říká Miroslav Patrik z Děti Země Brno.

Podle něho se mezi kandidáty na Ropáka 2010 může objevit hlavní hygienik Michael Vít za prosazování nařízení vlády o zvýšení limitů pro hluk z dopravy o 5-10 dB jako úsporu peněz za stavbu protihlukových stěn. Na Zelenou perlu 2010 kandiduje například bývalý ministr životního prostředí Pavel Drobil za tyto dva výroky: 1) „Když to přeženu, mlok a květinka prostě nejsou nad člověkem, nad zájmy této společnosti, nad realitou, která v tomto státě je.“ 2) „Téma ekologie a ochrany přírody je výsostně pravicové téma, stejně jako sociální politika.“

U kandidáta na Ropáka za rok 2010 je nutné uvést důvod, tzn. prosazování nějakého škodlivého záměru, vydání závažného rozhodnutí nebo hlavní podíl na realizaci nějaké „antiekologické“ stavby. U kandidáta na perlu je nutné uvést jméno autora výroku a jeho text a zdroj.

Tisková zpráva Děti Země

o o o o o o o o o o o o o o o o **ZELENÉ PERLY ZA ROK 2011** o o o o o o o o o o o o o o

Přišel ten čas a dění ve veřejném prostoru nám začíná nabízet výroky, které budou mít šanci utkat se v celostátní soutěži Zelená perla příštího ročníku 2011. Budeme rádi, pokud nám i Vy pomůžete s nominacemi a citacemi, které Vás zaujmou. Posílejte je na adresu redakce.

Edvard Sequens

„Způsob, s jakou snadností evropská média včetně českých médií i evropská veřejnost přešly od strašné živelní katastrofy, která zřejmě bude stát možná až téměř 20 tisíc životů, k debatě o poruše na jedné jaderné elektrárně - kde mimochodem nezahynul vůbec nikdo z hlediska této jaderné havárie a kde mimochodem podle dostupných dosavadních informací veškeré dávky ozáření u pracovníků, kteří jsou přímo u těch kritických reaktorů, nepřesáhly dávky, které dostanete za čtyři až pět komplexních vyšetření na počítačovém tomografu - tak ta snadnost, se kterou se zapomíná na těch 20 tisíc obětí strašné živelní katastrofy, a bavíme se o různých barvách dýmů a čmoudků nad Fukušimou 1, tak ta mě, musím říci, trochu zaráží.“

Premiér České republiky Petr Nečas, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 23. března 2011

Děkujeme adoptivním rodičům břehulí

Na sklonku loňského roku jsme zahájili projekt „Adoptujte břehuli!“, v rámci kterého sbíráme finanční prostředky na údržbu hnízdních stěn v jižních Čechách. Během prvních několika měsíců se nám od adoptivních rodičů sešlo celkem 9 200 korun. Všem dárcům tímto děkujeme prostřednictvím Ďáblíku a budeme je informovat o letošních výsledcích projektu. Patří se také poděkovat České společnosti ornitologické, která poskytla prostor pro zprávu o břehulích adopcích na svém webu i v aktuálním čísle časopisu Ptačí svět. V neposlední řadě děkujeme také Fondu T-mobile, který projekt podpořil telefonními kupóny.

V současné době probíhá výběr lokalit, na kterých budeme letos hnízdní stěnu pro břehule obnovovat. Za prioritní považujeme z našeho hlediska pískovny v Záblatí, Lžíně, Třebčí a Nakolicích. Donedávna se zdálo, že alespoň některé z nich přečkají zimu bez větší úhony, podle posledních návštěv se však zdá, že úprava by byla potřebná všude. Finanční prostředky z břehulích adopcí a také peníze z projektu podpořeného Státním fondem životního prostředí ČR se tedy pokusíme maximálně efektivně využít na těchto čtyřech lokalitách. V příštím Ďáblíku se dozvíte, jak to nakonec dopadlo

Samozřejmě přivítáme i další adoptivní rodiče břehulí. A nemusí jít pouze o finanční dary. V tuto chvíli reálně hrozí, že peníze, kterými disponujeme, nebudou stačit na všechny čtyři potřebné lokality. A i kdyby nějaké zbyly, určitě se budou hodit zase příští rok na jaře. Více o projektu „Adoptujte břehuli!“ a různých formách adopcí se dozvíte na webu www.calla.cz/brehule.

Jiří Řehounek

Calla u příležitosti svého dvacetiletí vydala trojici magnetických obrázků (8,8 x 5,8 cm) s motivy z naší činnosti. Magnetky slouží pro získání peněz pro činnost Cally, takže chcete-li nám pomoci a zároveň si ozdobit lednici či něco podobného, vyberte si a napište nám na romana.panska@calla.cz. Pokud si zakoupíte všechny tři najednou, získáte je celkem za 200,- Kč, tedy se slevou.

50,- Kč

75,- Kč

150,- Kč

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Tak chcete toho ptáka?

Jakmile se před českobudějovickým výstavištěm objevila plastika veleještěra v životní velikosti, bylo nám jako rodičům jasné, že výstava dinosaurů nás nemine. Když jsme toho ještěra se synem poprvé uviděli, způsobili jsme šok paní, která seděla v autobuse MHD na sedadle za námi. Tříletý Jáchym nejprve oznámil, že tam stojí dinosaur (už tohle konstatování vás patrně uprostřed města a na prahu 21. století může vyvést z míry), aby vzápětí upřesnil, že se jedná o stegosaura.

A tak jsme jednoho dopoledne vyrazili. Přípravoval jsem se v duchu na čistou komerci, což se také potvrdilo. Dinouši vypadali jako živí, občas se hýbali a poměrně působivě řvali. V pravidelných intervalech se také z neznámých důvodů setmělo a nastala „bouřka“. Zato u některých exponátů chyběly dokonce i tabulky se jmény, což asi není tak podstatné.

Pod stropem haly nad námi poněkud nedůstojně visel pterosaurus. Jáchymovi nebylo zapotřebí vysvětlovat, že nejde o ptáka. Ptakoještěry zná. Ono když se na takového létajícího plaza podíváte, chtělo by to hodně bujnou představivost, abyste ho umístili do příbuzenstva ptáků. Ostatně už jsem v opravníku před časem psal, že dnešní ptáci jsou vývojovým pokračováním jedné linie opeřených dinosaurů. Schopnost letu se tedy u obratlovců objevila vícekrát nezávisle na sobě, krom ptakoještěrů a ptáků také u netopýrů a jejich příbuzných.

Ukázalo se však, že lidé s hodně bujnou představivostí existují, a to dokonce i mezi pořadateli výstavy. Když jedna z návštěvnic projevila zájem o koupi pterosauřího modelu ve vstupní místnosti, položila jí prodávající sugestivní otázku: „Tak chcete toho ptáka?“

Jiří Řehounek

Extremisti

Změňme přístup! Nechme auta doma! Cestujme veřejnou dopravou! Právě taková hesla si můžeme přečíst na plakátech s titulem „Mobilita bez hranic“. Připomnělo mi to heslo „Nechte auto doma!“, které dlouhá léta používají české nevládní organizace na Den bez aut. A kdože je autorem výše uvedeného plakátu? Pod plakátem se skví mimo jiné loga Jihočeského kraje a společnosti Jikord.

Dobře si vzpomínám, že když v první polovině 90. let vznikala tradice českého Dne bez aut, vypadalo to

zpočátku na další akci z cyklu „nevládky sobě“. Den bez aut byl často označován jako akce několika extremistů (dnes bychom spíše řekli ekologů nebo ekoteroristů), kteří chtějí bránit svobodným občanům v jízdě autem jakožto vrcholu individuálních svobod. Ideu do českého prostředí přinesl Mírek Patrik z Děti Země, který také o „svůj“ Den bez aut mnoho let příkladně pečoval. A hlavně díky jeho neutuchající aktivitě se k této akci začala hlásit i větší města.

Český Den bez aut postupně splynul s evropským a stal se součástí Evropského týdne mobility. Což už zdaleka není tak úderný název, jak jistě uznáte. Jak se k němu postupně přidávaly další a další instituce, ztrácel postupně i „šťávu“. Stal se součástí mainstreamu, což nemusí být nutně špatně, pokud se ovšem původní idea někam nevytratí. Protože Den bez aut neměl být původně povinnou čárkou za jednodenní osedlání kola pro (nemnohé) politiky, ale začátkem diskuse o alternativách k současnému systému dopravy.

Takže jak hodnotit nejnovější počínání naší krajské reprezentace na podporu veřejné dopravy? Chtělo by se zatleskat, kdyby... Kdybychom nevěděli, že se kraj právě k veřejné dopravě chová často poněkud macešsky, zatímco některé dopravně zbytečné projekty mají jeho podporu. Nebo snad lze brát rušení železničních spojů a rovnou veškeré dopravy na trati Dívčice – Netolice jako podporu veřejné dopravy? Naopak megalomanská cyklostezka z Hluboké do Purkarc, která poškozují přírodně cenná území, krajskou podporu má.

Mám ovšem po ruce jednu radu, kterou bych krajským politikům i úředníkům dal, pokud by o ni stáli. Vychází ze staré moudrosti o příkladech, které táhnou. Takže pane hejtmane, páni a paní radní, pojedte do práce vlakem nebo autobusem! Tak jako tisíce Jihočechů každý den. A jestli se Vám nepodaří přijet včas nebo vám nenavazuje spoj nebo musíte vstávat zbytečně brzo, tak je třeba změnit přístup a pro veřejnou dopravu opravdu něco udělat. Jinak z kampaně zbudou jen planá hesla na plakátech pořizovaných za evropské peníze.

Jiří Řehounek

Střípky Cally

Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo

Díl IV. Civilkář Pepa

Milé čtenářky a čtenáři, dnes se seznámíte s naším „civilkářem“ Josefem Polívkou, který raději držel a nejspíše stále drží, v ruce kosu a hrábě, než střelnou zbraň. Raději se snažil na náhradní vojenské službě zachraňovat životní prostředí, než aby plnil mnohdy nesmyslné příkazy svých velících důstojníků. Pepa okusil dvě parná léta na Stropnici, zanechal za sebou pěkný kus práce, mnoho jeho potu se vypařilo v této lokalitě a domů si na oplátku přinesl nespočet pupenců od všudy přítomných ovádů, komárů a muchniček. V kanceláři pak za sebou zanechal vymalovanou poradenskou místnost, pěkné známky i další drobnosti, které nám neustále připomínají jeho přítomnost. V brzké době se Pepa stane otcem a já mu přeji, aby se v této „profesi“ cítil jako ryba ve vodě, aby se mu dařilo vše tak, jak si bude přát.

Romana Panská

Protože i já jsem prošel Callou, měl bych o sobě asi něco napsat. Ke Calle jsem se dostal poměrně jednoduše. Jelikož jsem odmítal vojnu, tak, nemajíc přes všechny své neduhy modrou knížku, rozhlížel jsem se, kde bych mohl vykonávat civilní službu. A protože jsem se přes různé ekologické aktivity znal s Edou Sequensem, zeptal jsem se i jeho, nemá-li tip. Měl – Callu. A protože hlavní náplní mělo být přes léto sečení kosou v rezervaci Brouskův mlýn, neváhal jsem ani chvíli. Od té doby, co jsem se naučil máchat kosou v ekocentru Chaloupky, patří tato činnost mezi mé oblíbené. A tak jsem v červenci 2003 nastoupil. Nebyl to sice zrovna vhodný rok. Neboť jak jsem si v pozdější práci, když jsem pracoval s klimatickými daty první dekády 21. století, ověřil, bylo léto toho roku jedno z nejteplejších a suverénně s nejnižší vlhkostí a hlavně s bezkonkurenčně nejnižší oblačností. Ale i tak jsem přežil a léto si užil, stejně jako i léto roku 2004.

V mezích a v zimě jsem pak vypomáhal v kanceláři, kde jsem vehementně šířil Ďáblík (dokonce jsem přesvědčil i kopírku, aby

nemačkala recyklovaný papír) a měl na starosti i rozesílky všeho možného. To na mě zanechalo nesmazatelnou stopu, neboť se mi vrátila stará nemoc – filatelie. A tak jsem hned aktivně pro Callu kupoval poštovní známky, které jsem ještě ve sbírce neměl, abych je lepil na dopisy těch, které jsem osobně znal a u kterých byla naděje, že mi je uschovají a při nejbližší vhodné příležitosti pošlou zpět.

Kromě těchto zálib jsem i pomáhal s dotazy mířícími do mého oboru – jímž jsou obecně odpady, ale hlavně můj zamilovaný papír. Papír, byť se mu již nyní profesionálně nevěnuji, se stal mou láskou a kdo bude chtít, s tím si o něm klidně několik hodin (případně dnů, nebo i týdnů) o papíru popovídám.

Ale civilka mi skončila a já odešel do papírny. S Callou jsem ale svazky nerozvázel a nějakou dobu jsem působil ve výboru. Pak jsem z něj raději odešel, abych byl přesvědčen, že bych měl do něj opět kandidovat. I tak stále hledám za sebe náhradu, protože jsem se stačil odstěhovat z Českých Budějovic. A až se mi v blízké době narodí potomstvo, bude to s mým časem velice bledé.

Život jde ale dál, a stejně tak, jak se měním já, mění se i Calla. V něčem je chudší (jako třeba tím, že musela pustit péči o Brouskův mlýn, kterážto byla pro Callu dobrým přínosem), v něčem je na tom lépe – třeba tím, že se rozrostla o nové šikovné zaměstnance a tím si zase některé možnosti rozvila. A snad se členům Cally i jejich příznivcům (mě nevyjímaje) podaří bojovat s pasivitou a využijí možnosti, co Calla nabízí, protože bez aktivních lidí nemůže občanské sdružení přežít. Někdy se bojím, aby neměla Calla namále v té dnešní době, kde nikdo na nic nemá čas.

Josef Polívka

Zachraňme most

Obec Staré město pod Landštejnem spolu s Povodím Moravy a Správou a údržbou silnic iniciovali projekt protipovodňových úprav potoka Pstruhovce pod vodárenskou přehradou Landštejn. Sice tu žádné vážné záplavy nikdy nebyly, ale přes to se podařilo prosadit výstavbu polderu pod přehradou (necelých 25 mil. Kč) a právě probíhající projekt „Zkapacitnění potoka Pstruhovce“ (necelých 32 mil. Kč). Spolu se souvisejícími, již provedenými drobnými úpravami povodí (zatravnění pozemků a záchytný příkop), studiemi a projektovou dokumentací má být vynaloženo necelých 59 mil. Kč, většinou z

veřejných zdrojů.

S protipovodňovými úpravami úzce souvisí osud historického mostu pod kostelem ve Starém městě pod Landštejnem. Jde o kamenný dvouobloukový most postavený někdy mezi léty 1800 a 1828, který byl zapsán do seznamu kulturního dědictví v roce 1960. Most je součástí posledního ostrůvku historické zástavby (věž, kostel, fara, stará škola), která ve Starém Městě zůstala po rozsáhlých asanacích v 60 letech (zbourána větší část návsi, synagoga, stará hospoda a hasičská zbrojnice atd.). Jediný ucelený pohled na tuto historickou zástavbu je přes diskutovaný most. Ten tedy má pro Staré Město podobný význam, jako pohled přes Karlův most na Hradčany pro Prahu.

Rozhodnutím MKČR ze 7.12.2010 byl však most ze Seznamu vyňat, a tak ztratil ochranu jako kulturní památka (i když jí přirozeně nepřestal být, na jeho podstatě se Rozhodnutím nic nezměnilo). Můžeme prokázat, že argumenty pro vynětí byly účelově nepřesné a zavádějící, mohly tak Ministerstvo uvést v omyl. Národní památkový ústav v Českých Budějovicích, do jehož kompetence most patří (a nejlépe jej zná), s vynětím nesouhlasil a nesouhlasí.

Původní, dosud platný projekt „Zkapacitnění potoka Pstruhovce“ počítal a stále počítá se zachováním starého mostu. Správa a údržba silnic (SÚS) však od samého počátku usiluje o jeho zbourání. Když před několika měsíci dosáhla vynětí mostu z památkové ochrany, tak jim již stačí standardní stavební povolení a mohou most zbourat. V těchto dnech vzniká projekt nového mostu (Pragoprojekt) a na něj naváže stavební řízení.

Hlavním argumentem pro vynětí mostu z ochrany a následné zbourání byl výsledek Hydrologické studie (zadavatelem Povodí), který tvrdí, že stoletá voda v místě mostu představuje průtok 8 krychlových metrů za sekundu. Podle srovnávací studie (ing. Levý, Pragoprojekt České Budějovice) je možné daný průtok zajistit i

pod starým mostem (po prohloubení řečiště o 50 cm).

Myslíme, že dalším řešením, je návrat do stavu, který zachycují staré katastrální mapy. Zhruba od 60–tých let minulého století totiž začali silničáři okolí mostu devastovat tím, že na původní štětovou cestu nanášeli stále další a další živичné vrstvy. Například před kapličkou je původní výška vozovky navýšena zhruba o metr. Tak vznikla dnešní bariéra, která brání obtoku mostu při případných extrémních povodních. Obnovením původní výšky silnice (a cca 10 m na ní navazující obecní cesty) by se obnovil původní bezpečnostní obtok a zásadně zvýšila bezpečnost místa. Takto vzniklý, zhruba 20 m široký pruh se totiž nemůže zablokovat splávním a propustí i mnohatisíciletou vodu.

K záchraně mostu vznikla petice místních obyvatel, která žádá jeho zachování a opětovné prohlášení za nemovitou kulturní památku. Chcete-li ji také podepsat, napište na edvard.sequens@calla.cz. Rádi Vám ji pošleme.

Z podkladů Petra Vermouzka sestavil Edvard Sequens

Průměrný fejeton na hlavu

Jednou z prvních známek, kterými se přihlásí nový lidský tvoreček světu, je složenka za popelnici. Průměrný Čech vyprodukuje za rok 401 kg komunálního odpadu a bylo by neetické upírat miminku právo být průměrným Čechem.

Zmiňuji to proto, že jsem koncem ledna zažil jeden z nejradostnějších okamžiků svého života: do naší rodiny přibyla dlužnice 118 000 Kč, které jako každý občan naší země dluží státnímu rozpočtu. Když teď sečteme své rodinné dluhy, už bychom si za ně mohli pořídit hezké nové auto. Máme radost, protože dosud to bylo spíš na nějakou lepší ojetinu.

Jsem člověk, co raději plánuje dopředu, a tak jsem si dlouho před narozením naší malé dlužnice nastudoval, co vlastně takový světoobčanek za rok spotřebuje.

Přečetl jsem si například, že je to 160,9 litrů piva a 2071 cigaret. Nechtěl jsem tomu věřit, ale článek mě ujistil, že „jde o spotřebu na jednoho obyvatele ČR včetně nemluvňat“. Mé úvahy o tom, jaká značka cigaret je pro novorozence nejvhodnější, přerušila zpráva z televize, že každý z nás za rok vyprodukuje 8,9 tuny oxidu uhličitého a přispívá tím ke skleníkovému efektu. Je fakt, že se do schodů občas zadýchávám, a tak jsem si dal závazek, že budu ode dneška dýchat jen jednou za pět minut a zabráním tak tání ledovců. S obavou, že dcerku k tomu zatím nedonutím, jsem jí šel na úřad sehnat emisní povolenky.

S trpělivostí, s jakou se chováme k úplným idiotům, mi hodná paní u přepážky vysvětlila, že to celé je jen statistika a že si to nemám tak brát. To se prý třeba sečtou příjmy Petra Kellnera, Andreje Babiše a moje, vydělí se třemi a ve výsledku se ukáže, jak se mám dobře; no a takhle se prý počítá všechno. Pořádně jsem si (po pěti minutách) vydechl. Díky té paní a jejímu chytrému příkladu jsem dokonce začal být hrdý na to, že na onom úřadě podle statistik vlastním jednu devítinu úředníka. Dokonce i tvrzení v časopise, že na zeměkouli připadá 970 kg hmyzu na hlavu, už mi nepřipadalo na hlavu.

Přestal jsem si tedy ze statistiky dělat těžkou hlavu. Koneckonců, naše malá dlužnice zatím nejeví nejmenší zájem ani o cigarety, ani o pivo. Jenom se na ni teď občas podívám statistickými očima a říkám si: Kolik mateřského mléka asi ročně vypije průměrný obyvatel České republiky (včetně důchodců)?

Jan Flaška, autor je průměrný

FOTOBLOG

Sežehnutý symbol jara

Mezi první květy jara patří bledule. Pod ještě neolístěnými stromy leckdy už ze sněhu vykukují zelené stvoly a bílé květy. Na serveru botany.cz byl 13. 3. 2011 zveřejněn článek Luboše Pechara „Lze řezat bledule pilou? V Ostrolovském Újezdě určitě!“ a popisované znělo naprosto neuvěřitelně. Proto se zhruba dva týdny poté v pozdním pátečním odpoledni vydávám zjistit aktuální stav. Už na hranici přírodní památky svítí v suché trávě skupiny kvetoucích bledulek. A za nimi v pozadí lesa se rýsují

nakupené hromady klestu a zporážené kmeny. Po lesní silničce přicházím blíž a naskýtá se mi věru neutěšený pohled. V samotném srdci chráněného území je terén pokrytý poválenými kmeny a téměř souvislou vrstvou zeleného klestu, kterým bledule sotva kdy prorostou. Od silničky k místu těžby odbočuje rozježděná svážná cesta připomínající někde spíše tankodrom. Obrázek zmaru dokresluje kaplička s označením chráněného území – vyvrácená a ledabyle opřená o kmen smrku.

Na okraji vymýcené plochy a kolem velikých spálenišť kvetou bledule. Často se zažloutlými a popálenými listy. Další květy se snaží prorazit ke světlu v rozježděných kolejích i z uhlíků spálenišť. Mnohé neměly tolik štěstí, z cibulek podrcených těžkou technikou či upečených pod ohništi už nikdy nevyraší.

Zkousím fotografovat pár detailů a málem si nabírám do vysokých holínek, hloubka řídkého bahna ve vytlačených kolejích je víc jak čtyřicet centimetrů. O kus dál pro změnu klopytám přes vrstvy poházených větví. Konečně názor si z pořizovaných fotografií udělejte sami... Další najdete také na www.skorepa-photo.com.

Pokud utrhnete několik bledulí, hrozí vám dle zákona o ochraně přírody a krajiny pokuta až do výše 20 000 Kč. Paradoxně zde jsou desítky či stovky rostlin spáleny nebo rozmačkány těžkou technikou, jejich biotop poničen a nikoho kompetentního to, zdá se, příliš nevzrušuje.

Jiří Skořepa

Pozvánky na akce

Společnost Rosa a Sdružení Calla

Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrtků

„Zelené balkony a fasády“

***Jak oživit šed' paneláků? Příroda i živá spíž na balkoně?
Vhodné druhy a kombinace, příklady, rady a tipy.***

s Ing. Martinem Charvátém z trvalkové školky Florianus
a s Mgr. Josefem Kadubcem ze společnosti Rosa, o.p.s.

**Na zelený čtvrtek ve čtvrtek 21. dubna 2011 od 18:00 hodin
v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.**

Více informací:

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9, České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Akce je podpořena v rámci projektu Přírodní zahrady bez hranic za finanční podpory Evropského fondu pro regionální rozvoj Evropské unie a Magistrátu města České Budějovice.

Calla: prvních dvacet

Výstava o historii i současnosti Cally

od 4. do 29. dubna 2011

ve 2. patře Jihočeské vědecké knihovny, Lidická 1, České Budějovice

v otvíracích hodinách pondělí až pátek od 8:30 do 18:00 a v sobotu od 9:00 do 12:00

Po stopách Cally

Zastavení v Národní přírodní rezervaci Brouskův mlýn

Nevíte, co by jste měli dělat **v sobotu 4. 6. 2011**? Napište si do svých deníčku, kalendářů či diářů výlet s Callou po jejích stopách. A kam? Pod vedením lektora Leoše Lippla se společně projdeme Národní přírodní rezervací Brouskův mlýn, kde mnozí členové Cally přiložili ruku k dílu a propotili nejedno triko. Možná se nám podaří najít a prohlédnout si některé rostlinné druhy, které se v rezervaci chrání. Dozvíme se, jak probíhá péče o toto území v posledních letech. Bližší informace si přečtete v květnovém Dáblíku a během májového měsíce budou také upřesněny na našich webových stránkách <http://www.calla.cz/>.

Romana Panská

Den k Černobyli, 25 let po havárii

Pondělí 18. dubna 2011 v 16:00 hod.

Dům knihy Kanzelsberger, Kanovnická 3, České Budějovice

Přednáška jaderného inženýra Dalibora Stráského a Václava Vašků s vernisáží jeho fotografií ze zakázané zóny - **Černobyl, má láska**

Benefiční koncert Štěpána Raka, slovo Petr Vacek

Pondělí 18. dubna 2011 v 19:00 hod.

Hudební klub Horká vana, Česká 7, České Budějovice

Vstupné 100,- Kč, na místě 120,- Kč.

Centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.

Za přispění: Statutární město Olomouc, Olomoucký kraj, Státní fond životního prostředí ČR

EKOLOGICKÉ DNY OLOMOUC 2011

12. 4. - 2. 5.

Dvacátý první ročník ekologického festivalu plného kultury, výletů, výstav a informací o přírodě a jejím bohatství, o vztahu člověka a krajiny, kterou obývá.

www.slunakov.cz

Besedy EDO - O Zemi v čase tří krizí

Společná porada o světě, ve kterém prožíváme tři krize najednou: environmentální, sociální a ekonomickou. Pár pálivých kapek uzdravující skepse do příliš optimistických a zjednodušujících vizí světa, ovlivňovaného neregulovanou ekonomickou globalizací. "Občánku, a co teď?" (Hans Fallada)

Besed se zúčastní: Václav Bělohradský, Stanislav Komárek, Cyril Höschl, David Storch, Václav Žák, Ilona Švihlíková, Zdeněk Kratochvíl, Ladislav Šerý, Tomáš Tožička, Přemysl Rut, Zdeněk Pinc, Pavel Nováček, Lubor Kysučan a další.

Témata diskusí: Kolapsy antiky, Keltů, přírody, paralely, podobnosti, rozdíly. Kolik stojí lidské zdraví? Vzdělání jako péče o duši nebo zlepšování pozic na trhu práce? Problém soběstačnosti. Ekonomizace kultury. A další.

Ekojarmark a koncert EDO 1. 5. 2011

9:30 Marshall Malinovsky, 11:00 Tomáš Kočko & Orchestr, 12:30 Žamboši, 14:00 Jarret, 15:30 Luboš Pospíšil & 5 P, 17:00 Blue effect, 19:00 Zdeněk Bína Acoustic Projekt

**Centrum ekologické výchovy Dřípatka ve spolupráci s ČSO a A Rocha v ČR
si dovoluje pozvat všechny zájemce z řad široké veřejnosti o dění v Prachaticích**

dne 16. dubna 2011 od 8.00 hodin na ornitologickou vycházku

„Vítání ptačího zpěvu“

sraz u Hrašovy louky u Husinecké přehrady, vycházka povede podél Blanice na Rechle ke srubu „U kulíška“ s identifikací hlasových projevů ptáků, ukázkou odchyty a kroužkování ptáků pod vedením ornitologů M. Drabeše, A. a J. Vondrky, K. Pecla, V. Pavla a P. Světlíka, hry a kvízy pro děti, vhodné pro rodiny s dětmi, důchodce a všechny zájemce o přírodu, s sebou dalekohled, atlas ptáků, svačinu, dobré oblečení a obutí do chladného rána!
Možnost opékání na ohništi! Ukončení akce do 12.00 hod.

**Této vycházce předchází tématická přednáška/cestopis v prostorech SZČ CEV Dřípatka s názvem „Za ptáky Antarktidy“, hostem přírodovědec a badatel RNDr. Václav Pavel, PhD.
v pátek 15.4.2011 od 17.00 hod. Pro vážné zájemce se po této přednášce přesune výzkumná skupina na srub U kulíška, kde se pokusí o noční odchyt sov - kulíšků! Více informací a dotazy na Dřípatce !**

Mokré louky Třeboňska - co s nimi?

Akci pořádá: Český nadační fond pro vydru

Kdy: Úterý 19. dubna 2011 od 18 hodin

Kde: Třeboň, Krčínův dům v centru města (v Krčínově ulici vybíhající z Žižkova náměstí)

Kvůli velikonočním prázdninám proběhne Večer s přírodou netradičně v úterý a to 19.4. (tedy před Dnem Země), ale klasicky od 18 hodin v 1. patře Krčínova domu v Centru Třeboně. Téma je pro Třeboňáky zajímavé a aktuální. Besedovat totiž budeme s geobotanikem, profesorem Karlem Prachem o stavu, významu a budoucnosti mokřáků na Třeboňsku, které jsou významným, ale ohroženým fenoménem zdejší krajiny a to i v bezprostřední blízkosti historické Třeboně.

----- ĎÁBLÍKOVA PORADNA -----

Co máte proti jaderné energetice, když je to bezemisní zdroj? Jedině díky ní můžeme pomoci ochraně klimatu, ne?

Jaderná energetika je svými prosazovateli označována jako bezemisní zdroj, ale to je účelové tvrzení. Je nutné se podívat na celý jaderný palivový cyklus. Ten zahrnuje těžbu a zpracování uranové rudy, obohacování uranu, výrobu paliva a dále pak činnosti, které jsou potřebné ke zpracování a ukládání jaderného odpadu. Protože se jedná o složité procesy s vysoce nebezpečnými radioaktivními materiály, je zapotřebí spousta zařízení a vybavení (např. robotů k demolici vyřazené elektrárny). Kromě toho v oceli, betonu a dalších materiálech potřebných pro výstavbu jaderné elektrárny a souvisejících zařízení jsou rovněž schovány emise skleníkových plynů.

Jak je to skutečně s bezemisností jádra, odhalí analýza dopadů celého životního cyklu různých způsobů výroby energie. Mezinárodní studie provádějící takové srovnání spočítaly pro jadernou energii emise skleníkových plynů v rozmezí mezi 30 až 120 gramy CO₂ na vyrobenou kWh elektřiny. S tím jak klesá obsah uranu v rudině, rostou emise skleníkových plynů související s jeho zpracováním. Takže do budoucna se bude tento parametr zhoršovat.

Se scénářem představujícím jaderné elektrárny jako součást řešení změny klimatu přišla v roce 2008 Mezinárodní energetická agentura. V něm předpokládá vskutku masivní expanzi jaderné energetiky: do roku 2050 by se zvýšila výroba energie v jaderných elektrárnách téměř čtyřnásobně. To by prakticky znamenalo postavit a spustit v průběhu příštích čtyřiceti let 1300 velkých nukleárních reaktorů. Tedy každý rok uvést do provozu nereálných 32 nových reaktorů o výkonu 1000 MW! I při tomto fantastickém scénáři by ale byl příspěvek jaderné energetiky ke snížení emisí oxidu uhlíku z energetiky pouhých 6 %.

Edvard Sequens

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovných), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 14 hodin (především energetika)

Úterý - 14 až 16 hodin (všeobecné ekoporadenství)

Čtvrtek - 13 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 310 166, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je 30. dubna 2011. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasniku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

» Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «
» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz . «